

ผลของโปรแกรมการสอนมารดาในการนวดสัมผัสทารกคลอดก่อนกำหนดต่อความผูกพัน
ระหว่างมารดาและทารก และความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความผูกพัน :

กรณีศึกษาโรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี

**Effects of the Teaching Program of Preterm Infant Massage for Mother on Maternal-infant
Attachment, and the Correlation of Factors Related with the Attachment: A Case Study of
Phrapokklao Hospital, Chanthaburi Province**

จริยาพร วรรณโชติ, พย.ม. (การพยาบาลเด็ก) *

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสอนมารดาในการนวดสัมผัสทารกคลอดก่อนกำหนดต่อความผูกพันระหว่างมารดาและทารก และความสัมพันธของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความผูกพัน ดำเนินการวิจัยในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิด โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนด จำนวน 19 คู่ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นมารดาได้รับการสอนเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการของทารกคลอดก่อนกำหนดด้วยวิธีการนวดสัมผัส และได้รับการฝึกให้นวดสัมผัสทารกเป็นระหว่างที่มารดาอยู่เฝ้าดูแลทารกที่โรงพยาบาล โดยเริ่มสอนเมื่อทารก มีอาการดีขึ้น จนกระทั่งมารดาสามารถนวดสัมผัสทารกได้อย่างปลอดภัยก่อนการจำหน่ายกลับบ้าน และติดตาม เก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้งเมื่อทารกมีอายุ 6 เดือน โดยการสอบถามและสัมภาษณ์มารดาทางโทรศัพท์โดยใช้แบบสอบถามเรื่องความรู้สึกใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารกของมุลเลอร์ (Muller, 1994) ที่แปลและดัดแปลงเป็นภาษาไทยโดยพรพรรณ จงปราณี (2540) และแบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานของมารดาและทารก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และฐานนิยม ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ Wilcoxon signed-rank test และตรวจสอบปัจจัยที่คาดว่ามี ความสัมพันธ์กับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกด้วยสถิติ Spearman's rho correlation

ผลการวิจัยพบว่าคะแนนความผูกพันระหว่างมารดาและทารก เมื่อสิ้นสุดโปรแกรมสูงกว่าก่อนเริ่มโปรแกรมการสอนมารดาในการนวดสัมผัสทารกคลอดก่อนกำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันระหว่างมารดาและทารก พบว่ามีเพียงปัจจัยเกี่ยวกับลำดับการเกิดของบุตรเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($r = .749$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สรุป โปรแกรมการสอนมารดาในการนวดสัมผัสทารกคลอดก่อนกำหนดสามารถเพิ่มความสามารถของมารดาในการนวดสัมผัสทารกคลอดก่อนกำหนดในช่วงที่ทารกมีอาการดีขึ้นระหว่างที่มารดาเฝ้าดูแลทารกอยู่ในโรงพยาบาล ซึ่งการสอนมารดาให้สามารถนวดสัมผัสทารกคลอดก่อนกำหนดขณะอยู่ในโรงพยาบาลดังกล่าวควรมีการพิจารณานำไปใช้ในการปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมความผูกพันที่มั่นคงระหว่างมารดาและทารกเป็นลำดับต่อไป โดยเฉพาะในมารดาครรภ์แรก

คำสำคัญ : ทารกคลอดก่อนกำหนด การนวดสัมผัสทารก ความผูกพันระหว่างมารดาและทารก

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ภาควิชาการพยาบาลเด็ก ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี

